

Sygn. akt I ACa 555/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Górczanowska (spr.)
Sędziowie:	SSA Władysław Pawlak SSA Sławomir Jamróg
Protokolant:	st. prot. sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko J. B. i G. K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 11 marca 2013 r. sygn. akt VII GC 49/13

oddala apelację.

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 czerwca 2013 r.

Powód - Stowarzyszenie (...) w W. domagał się zasądzenia solidarnie od pozwanych kwoty 462,48 zł z odsetkami tytułem wynagrodzenia autorskiego wynikającego z umowy licencyjnej zawartej między stronami w dniu 3 stycznia 2011r na publiczne odtwarzanie utworów w lokalach prowadzonych przez pozwanego.

Pozwani nie udzielili odpowiedzi na pozew i nie stawili się na rozprawie wobec czego Sąd Okręgowy w Kielcach wydał w dniu 11 marca 2013 r. wyrok zaoczny, w którym zasądził od pozwanych J. B. i G. K. solidarnie na rzecz Stowarzyszenia (...) w W. kwotę 376 zł z odsetkami w wysokości 13% rocznie od dnia 14.12.2011r. i z każdorazowymi odsetkami do dnia zapłaty oraz kwotę 86 zł tytułem kosztów procesu, a oddalił powództwo w pozostałej części, zaś wyrokowi w pkt I nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Jak ustalił Sąd Okręgowy strony wiązała umowa z dnia 3 stycznia 2011r nr (...) na publiczne odtwarzanie utworów w lokalu prowadzonym przez pozwanych w S.. Z tytułu publicznych odtworzeń utworów określonych szczegółowo

w umowie pozwany zobowiązany był do zapłaty na rzecz powoda wynagrodzenia autorskiego począwszy od stycznia 2011r w wysokości 376 zł rocznie określonego w § 5 ust.1 umowy. Powódka wystawiła fakturę, z tym że doliczyła do wynagrodzenia podatek VAT w wysokości 23% i wezwała pozwaną do zapłaty. Według Sądu pierwszej instancji powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie co do kwoty 376 zł, tak jak to wynikało z zapisów umowy. Sąd nie podzielił stanowiska reprezentowanego przez powoda, że pozwani byli zobowiązani do uiszczenia także podatku VAT od wynagrodzenia określonego w umowie, skoro takim podatkiem zostały obciążone wynagrodzenia autorskie począwszy od 1 kwietnia 2011r.

Sąd Okręgowy podkreślił, że z zasad prawa zobowiązań wynika, iż zakres obowiązku dłużnika obejmuje w zasadzie to, co wynika z treści zobowiązania. Jeśli zatem przy zawieraniu umowy uzgodniono wynagrodzenie nie obejmujące podatku od towarów i usług wg określonej stawki, nie stwarza to uprawnienia dla powoda do podniesienia jednostronnie tego wynagrodzenia w granicach należnego podatku VAT jeśli takim podatkiem zostały obłożone wynagrodzenia autorskie. Obowiązek zapłaty zwiększonego wynagrodzenia przez pozwanego może wynikać jedynie ze zmiany umowy. Powód nie ma zatem możliwości żądania dodatkowego świadczenia ponad uzgodnione wynagrodzenie powołując się na to, że nie uwzględnia ono podatku od towarów i usług. Sąd wskazał, że zgodnie z zapisem § 11 umowy wszelkie jej zmiany wymagały zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko powoda, że podatek VAT jest elementem „cenotwórczym”, co oznacza tylko tyle, że sprzedawca towaru czy usługi, kalkulując cenę (wynagrodzenie) jest uprawniony do wliczania do niej tego podatku. O wysokości ceny (wynagrodzenia) decyduje jednak treść umowy stron (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 6.11.2002r., I CKN 1158/00, i z 23.01.1998r., I CKN 429/97 i uchwale z 21.07.2006r III CZP 54/06).

Sąd pierwszej instancji miał na uwadze, że w ramach swobody umów (art. 353¹ k.c.) strony mogą swobodnie umówić się co do tego, czy podatek VAT będzie czy też nie będzie elementem wynagrodzenia. Rozstrzygnięcie więc, czy strona zobowiązania jest do zapłacenia, jako elementu wynagrodzenia, kwoty odpowiadającej podatkowi od towarów i usług należnemu od takiej usługi zależy od treści łączącej strony umowy. W sporem objętym przypadku wynagrodzenie obejmowało kwoty wymienione w umowie przez cały okres obowiązywania umowy i wskazanie w jej treści, że nie obejmuje ono podatku VAT (§ 5 ust.2 umowy) nie spowodowało, że powód, tak jak to uczynił w fakturach i w pozwie, miał prawo jednostronnie doliczyć taki podatek do umówionego wynagrodzenia.

Odsetki Sąd zasądził na mocy art. 481 § 1 k.p.c. od upływu terminu zapłaty faktur, a o kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 i art. 99 oraz 100 k.p.c. Wyrokowi nadał rygor natychmiastowej wykonalności wobec spełnienia przesłanek wynikających z art. 333§ 1 pkt 3 kpc.

Wyrok zaoczny Sądu Okręgowego w części oddalającej powództwo zaskarżył apelacją powód Stowarzyszenie (...) w W. zaskarżając go w części oddalającej powództwo o zapłatę wynagrodzeń autorskich, co do kwoty 86,48 zł (pkt II wyroku).

Powyższemu wyrokowi strona powodowa zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego polegające na naruszeniu przepisu art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia z dnia 05.07.2001r. o cenach, przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o podatku od towarów i usług oraz przepisu art. 56 k.c. i 65 k.c. - poprzez ich niezastosowania, w wyniku czego Sąd I Instancji nie uwzględnił, iż począwszy od dnia 1.04.2011 r. działalność powoda, jako organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi została objęta podatkiem od towarów i usług, który to podatek jest elementem cenotwórczym, zatem na mocy przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o podatku od towarów i usług powinien zostać doliczony do kwoty wynagrodzenia autorskiego (ceny) dochodzonego przez powoda. Ponadto strona powodowa zarzuciła naruszenie przepisów procesowych, które miało wpływ na treść wydanego w sprawie wyroku. tj. przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie zapisu zawartego w § 5 ust. 2 umowy licencyjnej z dnia 3.01.2011r., nr(...)na publiczne odtwarzania utworów w lokalu prowadzonym przez pozwanego i przyjęcie, iż mimo że strony w dacie zawarcia umowy określiły, że wynagrodzenie autorskie nie obejmuje podatku VAT (jest wynagrodzeniem netto), powód nie był uprawniony do doliczenia podatku VAT do wynagrodzenia autorskiego. od daty gdy taki obowiązek został nałożony na powoda przez ustawodawcę.

Wskazując na powyższe, strona powodowa wносиła o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach w zaskarżonym zakresie, tj. w części oddalającej powództwo — pkt II i uwzględnienie żądania pozwu w całości oraz zasądzenie od pozwanego należnych kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych a w razie nieuwzględnienia powyższego wniosku - uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w uchylonym zakresie sprawy Sądowi Okręgowemu w Kielcach do ponownego jej rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest nieuzasadniona.

Zaskarżony wyrok jest trafny i brak jest podstaw do jego wzruszenia. Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne prawidłowo poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, jako znajdujące oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, ocenionym przez ten Sąd w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Akceptuje również oceny prawne wyrażone przez ten Sąd na gruncie ustalonego stanu faktycznego i wnioski wyciągnięte z tych ocen. Zarzuty apelacyjne podniesione przez pozwanego nie mogły skutkować poczynieniem odmiennych ustaleń i ocen w kwestionowanych zagadnieniach.

W szczególności nie może odnieść skutku zarzut naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie zapisu zawartego w § 5 ust. 2 umowy licencyjnej. Zapis ten stwierdzający jedynie, że wynagrodzenie autorskie nie obejmuje podatku VAT, nie uprawniał powoda do jednostronnego doliczania podatku VAT do wynagrodzenia autorskiego od daty, gdy taki obowiązek został nałożony na powoda przez ustawodawcę. Takiego uprawnienia, wbrew zarzutom apelacji, nie można z powołanego zapisu wywieść, bowiem jak trafnie zauważył Sąd pierwszej instancji, strony mogą swobodnie umówić się co do tego, czy podatek VAT będzie czy też nie będzie elementem wynagrodzenia. W przedmiotowej umowie strony wyraźnie określiły, że podatek VAT nie jest elementem wynagrodzenia, zważywszy, że w chwili zawarcia umowy taki obowiązek podatkowy w odniesieniu do praw autorskich nie istniał. Strony nie przewidziały też, że w razie wprowadzenia takiego podatku w odniesieniu do praw autorskich, wynagrodzenie ulegnie automatycznemu zwiększeniu o stawkę podatku VAT, chociaż w punkcie 3 § 5 umowy uzgodniły waloryzację wynagrodzenia stosownie do wzrostu przeciętnego wynagrodzenia.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w cytowanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku uchwale z dnia 21 lipca 2006r sygn. III CZP 54/06 (OSNC 2007/5/66), art. 1 ust. 2 ustawy o cenach z 1982 r. umożliwił przerzucenie w umowie na nabywcę ciężaru opodatkowania podatkiem od towarów i usług nabytego przez niego towaru lub usług, jednak przepis ten nie stanowił podstawy prawnej do dochodzenia od nabywcy ceny obejmującej podatek od towarów i usług, jeżeli umowa zawarta przez strony nie przewidywała jako elementu ceny tego podatku. Wniosek ten Sąd Najwyższy uznał za aktualny także na gruncie ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz.U. Nr 97, poz. 1050 ze zm.) oraz ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 ze zm.). Obowiązek zapłaty zwiększonego wynagrodzenia przez kontrahenta może wynikać jedynie ze zmiany umowy. Dotyczy to także sytuacji, w której żądanie zapłaty zwiększonego wynagrodzenia jest następstwem zmiany stawki podatku od towarów i usług. Jeżeli strony w umowie nie zawarły stosownych postanowień co do konsekwencji ewentualnej zmiany stawki podatku od towarów i usług, lub też nie doszło do zmiany umowy, to brak jest podstaw do domagania się zapłaty równowartości tego podatku jako części wynagrodzenia.

Z przedstawionych względów apelację powoda oddalono jako bezzasadną, na podstawie art. 385 k.p.c.